

הַמֵּאֲמָד הַשְּׁבוּעִי

אך בגורל
תורת מנחם

שבוע פרשת חקת

צוות המאמר השבועי:

חברי המערכת: מנחם מענדל רוזנצויג, אחיה מרקוביץ' ואביעד בר לוי.

כותבים: אשחר שפירא, אליוסף גל, ויוסף ברוך שטקל.

הגהה ועריכה לשונית: ישראל מאיר אופן, לוי יצחק וינגורט ועפר בן יעקב.

עיצוב ועימוד: איתמר סלע ואליה חי אופן.

הו"ל: שילה קליין ואהרן רוזנצויג.

הפקה: שלם נחמן הראל.

בע"ה

שבוע טוב לכל הלומדים, הקוראים ולחבר'ה שרק הציצו בחוברת כדי לראות
אם יש בה משהו מעניין!

המאמר של השבוע הוא מאמר של הרבי מליובאוויטש שיגרום לנו סוף-סוף
להבין למה אי אפשר לשבת בנחת בעולם הזה.

דמיינו לכם נשמה שרק רצתה ליהנות מקרבת א-לוקים ופתאום היא צריכה
לרדת לעולם לגוף חומרי. לאחר שהיא התמקמה באכזבה רבה בגוף מגושם של
יהודי בארץ הקודש נגזרה גלות והיהודי גלה ממקומו.

למה?????

למה אי אפשר להישאר במקום בשקט ולעבוד את ה' מי צריך את התנודות
האלה?

תפתחו ותבינו. מאמר מיוחד שנוגע ברגעי משבר, בחוסר המנוחה הטבעי
שלנו בעולם הזה, ומסביר לנו- פשוט מאוד, זאת לא "גלות" זה שליחות!

שליחות שרק אתה עם "עצם הנפש" שלך יכול לבצע.

אוהבים מאוד, החברים.

---"כללות ענין התורה ומצוות הוא ע"י נסיעה" מזל טוב למשה דנה פיקאר
על קבלת רשיון הנהיגה!!! (טסט שמיני! איזה אור! תודה ה'!!!)---

אך בגורל

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש – תורת מנחם

מבואר

גורל, רוח הקודש ושכל

א) אך בגורל יחלק את הארץ, חלוקת ארה"ק [=ארץ הקודש], שכבשו את ארץ כנען ועשו אותה ארץ ישראל, ועד שעוד בהיות בני ישראל [=בני ישראל] במדבר (טרם שבאו לא"י [=ארץ ישראל]) נאמר עלי' ארץ אשר גו' עיני ה"א [=ה' א-לוקיך] בה מרשית השנה ועד אחרית שנה, הנה מבאר אשר חלוקת ארה"ק הייתה ע"פ [=על פי] הגורל. והוספה בזה על פי ה' ומפרש רש"י ברוח הקודש.

המאמר - שמדבר על חלוקת הארץ - פותח בקביעה שעוד לפני שבני ישראל נכנסו לארץ כנען והעלו אותה לדרגת ארץ ישראל, כבר אז היתה לה ייחודיות שהרי ה' אמר לבני ישראל שענינו בארץ ישראל עוד קודם כניסתם לארץ.

כעת מבאר המאמר שלושה 'אמצעים' שבעזרתם חולקה הארץ. לפי גורל כפי שמפורש בפסוקים ("אך בגורל") וברוח הקודש כפי שמפרש רש"י "על פי הגורל - ...מגיד שנתחלקה ברוח הקודש לכך נאמר על פי ה'".

ועוד ענין הי' בחלוקת הארץ לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעט נחלתו, שהו"ע [=הוא ענין] עפ"י שכל. שהרי פירוש הפשוט בלרב תרבה גו' הוא כמו שמפרש רש"י [אשר פירוש רש"י עה"ת] [=על התורה] הוא פשוטו של מקרא] לשבט שהי' מרובה באוכלוסין

נתנו חלק רב שלא היו החלקים שוים כו', דחלוקה זו היא ע"פ שכל.

'אמצעי' שלישי לחלוקה היתה באופן שכלי, שהרי חלוקה באופן שהשבת הגדול מקבל חלק גדול והקטן חלק קטן - כפי שמפרש רש"י שפירושו הוא לפי פשט - היא חלוקה שמובנת היטב בשכל¹.

נמצא שבחלוקת הארץ היו ג' ענינים. ע"פ גורל, ע"פ רוה"ק, וע"פ שכל המובן גם בנפש השכלית.

לסיכום - חלוקת הארץ התבצעה לפי גורל, רוח הקודש ולפי השכל שמובן ל"נפש השכלית", הנפש השכלית הינה הנפש ה"שלישית" הממוצעת, המחברת בין הנפש הא-לוקית לבהמית, תפקידה הוא להסתכל על הדברים בצורה שכלית, קרה, ואובייקטיבית.

לגעת בעצם הנפש

ב) והנה הענין דחלוקת הארץ ע"פ גורל מבאר כ"ק [=כבוד קדושת] אדמו"ר הצ"צ [=הצמח צדק], מיוסד על מאמר כ"ק אדמו"ר הזקן במה שאמר ריב"ז [=רבן יוחנן בן זכאי] איני יודע באיזו דרך מוליכים אותי, דלכאורה תמוה, והרי ריב"ז לא הלך ד"א [=ד' אמות] בלא תורה ובלא תפילין, ופ' שנה למד ולימד תורה וכו', ומה מקום לספק באיזו דרך מוליכין אותו, ומבאר בזה כ"ק אדה"ז [=אדמו"ר הזקן] שזהו מצד עצם הנפש, היינו מצד בחי' הנפש שלמעלה מטו"ד [=טעם ודעת].

הצמח צדק מסביר שחלוקת הארץ על פי גורל זה כמו מה שאמר האדמו"ר הזקן על אמרתו של רבן יוחנן בן זכאי לפני מיתתו שאינו יודע לאן יובילו אותו בשמים ומקשה על כך האדמו"ר הזקן, הרי רבן גמליאל עסק כל חייו בתורה, למד ולימד לרבים, מדוע שיהיה לו צל של ספק לאן מובילים אותו? ומבאר שחששו של ריב"ז היה על "עצם הנפש" שהוא למעלה מטעם ודעת ולכן לריב"ז לא היתה 'השגה' בבחינה הזאת.

---

¹ [והגם דהרמב"ן פליג ע"ז [=על זה] וכן יש פירושים אחרים ברש"י, הרי הרמב"ן מפרש כוונת רש"י כפשוטה. ואפילו להרמב"ן וכן לפי מפרשים אלו שמפרשים את דברי רש"י כדעת הרמב"ן, הנה מזה גופא שלפי פירושה הוצרך הכתוב לשלול החלוקה ע"פ שכל מוכח שיש לחלוקה זו שייכות לשכל. אבל עיקר המדובר כאן הוא פשטות הכתוב ופשטות פירושו רש"י והספרי. שהחלוקה הייתה לפי מספר האנשים, שהיא חלוקה ע"פ שכל].

ולכן אמר ריב"ז איני יודע כו', אע"פ [=אף על פי] שעסק בתורה וכו', כי זה שעסק בתורה הו"ע השייך לטו"ד ואין מזה ראי' להבחי' שלמעלה מטו"ד. והנה גם בחינה זו, מכיון שיש בזה הענין דשכר ועונש (כמובן מזה גופא שאמר ריב"ז איני יודע באיזו דרך מוליכין אותי), מוכח מזה, שיש אפשריות ויכולת ורשות לכל אדם נתונה גם בנוגע לבחינה זו שבנפש. והיינו שיש עבודה כזו שפועלת גם בעצם הנפש ושעל ידה תהי' כדבעי.

כיוון ש"עצם הנפש" אינה בחינה ברת-השגה ריב"ז אמר שאינו יודע לאן יוליכו אותו, כי גם אם הוא ידע שלמד תורה וקיים מצוות זה לא מעיד בהכרח על בחינת "עצם הנפש" שלו. ומזה שריב"ז לא ידע אם ישפטו אותו לטוב או הפוך ח"ו רואים הבחינה הזאת היא בחינה שיש לכל אדם יכולת לשנותה ולעבוד עליה (שהרי לא יענישו על דבר שלא בבחירתו של האדם)

ובחינה זו שבנפש, וכן העבודה השייכת לבחינה זו, נקראת בשם גורל. ועפ"ז [=על פי זה] מבאר הצ"צ הענין דחלוקת הארץ שע"פ גורל.

לבחינה זאת ולעבודה שלה קוראים גורל² וכך מבאר ה"צמח צדק" את ענין חלוקת הארץ בגורל

כרגע ראינו הענין של "גורל" בשלושה דברים - בחלוקת הארץ, בנפש האדם ובעבודת ה', כעת יסביר הרבי את הקשר בין שלושתם.

מה הקשר????!

ג) וביאור השייכות של ג' הדברים (הגורל בנפש ובעבודת האדם ובחלוקת הארץ), הנה כל הדברים שבעולם ישנם בישראל. ובפרט החלק שבעולם השייך בפרט לישראל, וכמאמר חז"ל כשברא העולם חלק הארצות כו' ובחר בארץ ישראל כו' ובחר לחלקו ישראל כו' יבואו ישראל שבאו לחלקי וינחלו את הארץ שבאה לחלקי, שלכן נתן הקב"ה את כל ארץ כנען לאברהם אבינו לו ולזרעו אחריו לאחוזת עולם. ומזה מובן שהדברים שבארץ ישראל הם בהתאם להדברים שבישראל, וכן לאידך גיסא שהדברים שבישראל הם בהתאם להדברים שבארץ ישראל.

² כיוון ששניהם -גורל ועצם הנפש- הם דברים שמצד עצמם הם קבועים בלי שהתנאים הסביבתיים יגרמו להם לשינוי וכל העבודה אצלם זה רק בחשיפה של רבדים פנימיים שחבויים בהם

כיוון שכל הדברים הקיימים בעולם נמצאים בבחינה מסוימת גם בישראל ובפרט ארץ ישראל שנאמר גם עליה וגם על עם ישראל שה' בחר אותם לחלקו לכן "יבואו ישראל שבאו לחלקי וינחלו את הארץ שבאה לחלקי", לכן פשוט עוד יותר שהדברים שקשורים לארץ ישראל "מקבילים" לדברים שבעם ישראל- וכן להפך.

ומכיון שבנוגע לא"י, בכיבוש ארץ כנען לעשות אותה ארץ ישראל, היו בה ג' הדברים דגורל רוח"ק ושכל (שהו"ע לרב תרבה גו' ולמעט תמעית גו'), הרי מובן שג' דברים אלו ישנם בישראל, היינו ברוחניות דישראל [וגם זה דרב ומעט, מכיון שישנו (בחלוקת א"י) בנוגע להגוף (שהוא טפל), הרי עאכו"כ [=על אחת כמה וכמה] שישנו בנוגע להרוחני, הנשמה, שזה העיקר].

לכן שלושת הדברים שהזכרנו קודם -גורל, רוח הקודש ושכל- שקיימים בארץ ישראל קיימים גם בישראל- בנשמה הא-לוקית שהיא העיקרית לעומת הגוף ואם בחלוקת הארץ לשבטים יש עבודת ה' שכלית למרות שזה עניין גשמי שנוגע בעיקר לגוף ("לרב תרבה נחלתו" ודאי שלא מדובר על הנשמה שלא תופסת מקום כלל) פשיטא שבנשמה שהיא העיקר של הגוף יש עבודת ה' כזאת של שכל.

ומכיון שהתכלית דישראל הוא כמרז"ל אני נבראתי לשמש את קוני, הרי מובן, שכל ג' דברים הנ"ל ישנם גם בהענין דלשמש את קוני, בעבודת ה'.

העניין השלישי זה "עבודת ה'" שקשורה באופן מוחלט לישראל (נפש) כיון שכל עניינם של ישראל וסיבת בריאתם הוא כדי לשמש את קונם, לעבוד את ה'.

למה הנעתי לפה?

ד) והענין הוא, דהנה נתבאר בהמאמרים דימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז (אשר הימים האלה באים בהמשך לימי הגאולה), שבישראל יש ג' דרגות. כמו שהם בבחי' מעין גנים, כמו שהם בבחי' באר מים חיים, וכמו שהם באים (ע"י [=על ידי] עלי באר ענו לה) לבחי' ונוזלים מן לבנון, ונוזלים הוא מלשון מזל, דמזל שענינו למעלה מחו"ב [=חכמה ובינה] הו"ע הגורל כמבואר בכ"מ [=כמה מקומות].

כעת מסביר הרבי שלושה דרגות -שמבוארות במאמרי הרי"צ- בישראל, "מעין גנים", "באר מים חיים" ו"נוזלים מן לבנון".

הדרגה השלישית, "נוזלים מן לבנון" היא מלשון מזל (כידוע שהאותיות מ' ונ' הם מתחלפות). עניינם של המזל והגורל הוא שהם דברים שמעבר להשגה אנושית וכל מחשבה לא תצליח לעמוד על מקומם האמיתי.

ונתבאר בזה שמעין גנים קאי על הנשמות כמו שהם למעלה קודם שירדו למטה. ואז הם נק' בשם בנות ירושלים, שירושלים מורה על שלימות היראה, וכדאיתא בתוספות שירושלים נקרא על שם יראה ועל שם שלם ולכך אין אנו נותנין יו"ד בירושלים (בין למ"ד למ"ם). ולכן הנשמות כמו שהם למעלה נק' בשם בנות ירושלים לפי שאז הם בשלימות היראה.

הדרגה הראשונה שהזכרנו הינה "מעין גנים" דרגה זו מתייחסת לנשמות כפי שהם בשרשם, קודם ירידתם לעולם התחתון. לנשמות אלה קוראים ירו-שלם, על שם היראה (ירו) כמו שהיא בשלימותה (שלם) ולכן כותבים "ירושלם" ללא י' בין ה-ל' ל-מ'. נשמות אלא, כיון שהם -לעומת הנשמות שכבר ירדו לעולם- נמצאות בקרבה לקב"ה, לא קרבה פיזית -שהרי גם הנשמות שירדו לעולם הם קרובות לה'- אלא הרגשת קרבה מצדם ללא הסתרים והעלמות לכן הם מרגישות בגדולתו של ה' וכך ממילא נוצרת אצלם הרגשת יראה חזקה בצורה הכי שלימה שיכולה להיות.

ובאר (מים חיים) קאי על הנשמות כמו שירדו למטה ומלוכשות בגופים גשמיים, בדוגמת הבאר שנמצא בעומק הארץ כו'. אמנם ירידה זו היא צורך עליו³, שע"י עבודת הנשמה למטה דוקא היא מתעלית בבחי' נעלית יותר מכמו שהייתה קודם ירידתה.

הדרגה השניה שהבאנו היא "באר מים חיים" והיא מדברת על הנשמות שירדו לעולם התחתון והתלבשו בגופים גשמיים, כמו הבאר שנמצאת בעומק ודווקא כך היא מוציאה מים טהורים כך, הנשמות שירדו למטה כל עניינם הוא להתעלות על ידי ירידתם עד שיגיעו למקום יותר גבוה ממקומם לפני שירדו למטה.

וזהו שחורה אני ונאווה בנות ירושלים, שהנשמות שירדו למטה להתלבש בגוף ונה"ב [=נפש הבהמית] אומרות להנשמות שלמעלה שנקראות בנות ירושלים, הגם ששחורה אני, כי ע"י ירידתה לעוה"ז [=עולם הזה] התחתון שאין תחתון למטה ממנו בענין הסתר אורו ית' היא נעשית בבחי' שחרות שהוא העדר

³ שימו ♡ למושג השבועי...

האור לגמרי, מ"מ [=מכל מקום] ע"י [=על ידי] ששחורה אני הנה דוקא ע"ז [=על ידי זה] ונאווה, שהיא מתעלית יותר מכמו שהייתה למעלה בהיותה נקראת בנות ירושלים.

וזה מה שכתוב "שחורה אני ונאווה בנות ירושלים" – הנשמות שירדו לעולם ונהיו "שחורות" (ה"שחורות" מבטאת העדר אור, העדר בהירות, כמו אדם שבאפילה שלא יודע לאן להתקדם? איך להתקדם? והכי גרוע – האם להתקדם?) נשמות אלא קוראות לנשמות שלמעלה, ל"בנות ירושלים" – "למרות שאני שחורה ושקועה בעולם הזה, עם העדר בהירות בדרך הנכונה – אני בסוף על ידי הירידה הזאת אגיע למעלת "ונאווה" ואני אהיה גבוהה הרבה יותר מאיך שהייתי בדרגת "בנות ירושלים"

דכמו שהבאר ע"י שמימיו עוברים את גידי האדמה המעלימים ומסתירים על המים נעשה בהם זיכוך וכו' עד שנעשים מים חיים, שהוא עילוי נעלה יותר מבחי' מעין, וכדאיתא במשנה שדוקא מים חיים (משא"כ [=מה שאין כן] מעין) מטהרים את ג' טומאות החמורות עד לטומאת מת שהיא אבי אבות הטומאה, עד"ז [=על דרך זה] הוא גם בנוגע להנשמה, שע"י ירידתה למטה והתלבשותה בגוף ונה"ב המעלימים ומסתירים על אור הנשמה כשהיא מתגלית מהכיסוי וההסתר ע"י העבודה דחפרוה שרים כרוה נדיבי העם, שענין החפירה והכרי' הוא הסרת ההעלם והסתר של הגוף ונה"ב המעלימים ומסתירים על אור הנשמה (כדוגמת חפירת וכריית הבאר שהיא הסרת העפר וכו' המעלים ומסתיר על המים), שבעבודה זו שני ענינים.

כמו הבאר שמימיה צריכים לעבור באדמה שמסתירה על המים ודווקא זה פועל במים שיתעלו לדרגה של "מים חיים", על ידי שחופרים באדמה ומוציאים את העפר מעל המים. הכוונה של מים חיים זה מים יפים וראויים לשתיה בשונה ממי מעיין שלפעמים מימיו חמים או מלוחים. כך גם הנשמה שצריכה לעבור בתוך העולם הזה, בתוך הגוף הגשמי, בנפש הבהמית – שמסתירים על האור של הנשמה, על הראייה הא-לוקית הבהירה ודווקא זה פועל שתתעלה לדרגה יותר גבוהה מכפי שהייתה בשורשה. אך בשביל זה צריך לגלות את הנשמה מכיסויה ו"לחפור" בבוע של החומריות כדי לגלות את האור. איך חופרים בבוע של העולם? על ידי שני ענינים שרמוזים בפסוק "באר חפרוה שרים כרוה נדיבי עם"

א' ענין ההתבוננות הנק' שרים, ב' ענין המדות שבלב הנק' נדיבי העם, שעל ידם בא לסור מרע ועשה טוב בפועל, הנה ע"ז דוקא

מתעלית הנשמה למעלה יותר מכמו שהייתה קודם ירידתה, שנעשים בחי' מים חיים (שלמעלה יותר מבחי' מעין גנים), ועד שע"ז דוקא באה לבחי' ונוזלים מן לבנון. דזהו שחורה אני ונאווה, שדוקא ע"י שחורה אני נעשה ונאווה.

עניין ראשון נקרא 'שרים' שזו היא ההתבוננות שעניינה להשפיע על החלק השכלי של האדם וכמו 'שר' יש לחלק השכלי שררה ושלטון על מעשיו של האדם.

העניין השני זה 'נדיבי עם' שזה המידות שמדי פעם 'מנדבות' מעשה כלשהוא של האדם שהתעורר בעקבותם אולם אין להם שלטון תמידי על מעשיו של האדם. על ידי עניינים אלו בכוחו של האדם לסור מהרע ולעשות טוב, וכך מתעלית הנשמה מבחינת ה"באר" לבחינה הגבוהה של "מים חיים", ועל ידי הבחינה השכלית הזאת דוקא הוא מגיע לבחינת ו"נוזלים מן לבנון", לבחינת המזל שעיקר עניינה הוא הגילוי של הרבדים הפנימיים של הנפש בכך שאני מגלה שכל הירידה הזאת וההיקלעות למקומות החומריים האלה לא קרו "במקרה" אלא "עצם הנפש" שלי הובילה אותי לשם כיוון שהתיקון הזה הוא חלק מהגורל שלי. וכך דווקא על ידי ה"שחרות" הנפש מתנאה ועולה.

אלא שהכח שיש להנשמה שבגוף לעבודה זו נמשך לה משרשה שלמעלה. דזהו האמירה לבנו"י שחורה אני ונאווה בנות ירושלים, שהכח להנשמה שבגוף לברר את השחרות וכו' ולהיות ונאווה הוא ע"י הסיוע שנמשך (להנשמה שבגוף) משרשה שלמעלה הנק' בנות ירושלים.

אלא שכל הכח של הנשמה פה בעולם התחתון מגיע מהשורש שלה למעלה שנמצא במצב של בהירות א-לוקית. וזה האמירה "שחורה אני ונאווה" שאומרת הנשמה פה בגוף ל"בנות ירושלים", לשורשם למעלה. שעל ידי הכח ש"בנות ירושלים" נותנות לנשמות בגוף הם מצליחות "לברר" את החומריות ולהעלות מתוכה אל הקדושה.

ארץ ישראל - לא רק "בחינה"

ה) ובזה מובן שהשירה עלי באר ענו לה אמרו ישראל לסוף מ' שנה, אף שהבאר ניתנה להם מתחילת ארבעים (כמובא בפירש"י עה"ת), כי ישראל שהיו במדבר, אף שהיו דור דיעה וכמבואר בארוכה בקבלה גודל העילוי שלהם, שהיו נשמות דעולם המחשבה, היינו שגם בהיותם למטה היו בבחי' עולם המחשבה, מ"מ [=מכל מקום] (מצד זה גופא) לא הי' בהם העילוי דבחי'

באר מים חיים ונוזלים מן לבנון, כי עילוי זה נעשה ע"י בירור
דברים הגשמיים דוקא.

לכאורה, נשאלת השאלה - מדוע דווקא בסוף ה-40 אמרו ישראל שירה על
הבאר והרי הם קיבלו את הבאר כבר בהתחלה? אלא שדור המדבר היו "נשמות
דעולם המחשבה", נשמות שלא רצו להתעסק עם החומר הגשמי כמו המחשבה
שלא פוגשת את החומריות ודווקא מפני זה לא היה בהם את המעלה של "באר
מים חיים ונוזלים מן לבנון" שמגיעה רק כתוצאה מבירור הגשמיות.

וזהו מה שהשירה עלי באר ענו לה אמרו הדור שנכנסו לארץ
דוקא (בסוף ארבעים, לפני הכניסה לארץ), כי הענין דא"י הו"ע
בירור דברים הגשמיים דוקא שע"ז נעשה עילוי הנ"ל, טובה
הארץ מאד מאד.

לכן את "שירת הבאר" אמרו דווקא הדור שנכנס לארץ שהיה מוכן לבירור
של דברים גשמיים. ארץ ישראל עניינה הוא בירור הגשמיות בעולם הזה כפי
שאמרו יהושוע וכלב - טובה הארץ "מאוד מאוד", פעמיים מאוד, גם כנגד ארץ
ישראל הרוחנית וגם כנגד הארץ הגשמית. ארץ של סלעים, צמחים, אדמה ועצים,
לא רק בתור "בחינות" אלא דברים "גשמיים" ממש.

ומכיון שדור שנכנסו לארץ עמדו במסירת הנפש והרצון ליכנס
לארץ טובה ורחבה, ובפרט בסוף ארבעים שנה שאז כבר הי' להם
כל ההכנה שצריכים לזה, ועד שכבר הי' גם כיבוש ארץ סיחון
ועוג שהיא התחלת ענין הכניסה לא"י (לא רק הכנה והקדמה
להכניסה אלא גם התחלת הכניסה). שהרי ארץ סיחון ועוג היא
שוה לא"י בנוגע לכמה דינים), לכן הנה בסוף ארבעים שנה דוקא
היו ניסים אלו שפעלו בישראל שיאמרו השירה עלי באר גו'.

ולכן, למרות שהדור שנכנס לארץ בשעת השירה עדיין היה במדבר, כיוון
שרצונם היה להיכנס לארץ והיו מוכנים לזה וגם באופן מסויים זה נקרא שהם
נכנסו לארץ כיוון שהם כבר כבשו את ארץ סיחון ועוג ששווה לארץ ישראל בכמה
עניינים. לכן דווקא אז ה' עשה ניסים שיגרמו לישראל לומר אז שירה.

ירידה צורך עלייה

ו) והנה אמירת שירה הנ"ל [=הנזכר לעיל] באה ע"י מסעי בני"י
(וכמ"ש [=כמו שכתוב] לפני"ז [=לפני זה] משם נסעו ויחנו מעבר
ארנון גו' ע"כ [=על כן] יאמר גו'). והוא בדוגמת מה שכללות ענין
התומ"צ [=תורה ומצוות] הוא ע"י נסיעה דוקא, וכמ"ש"נ [=כמו

שנראה] במ"ת [=מתן תורה] וירד הוי' על הר סיני (הנסיעה של הקב"ה) ואל משה אמר עלה אל הוי' (הנסיעה של בני), וכ"ה [=וכן העניין] בהעבודה של כאו"א [=כל אחד ואחד] מישראל שהתחלת העבודה היא לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך היציאה מהטבע והרגילות והגסות שלו⁴, ועי"ז דוקא ואברכך ואגדלה שמך והי' ברכה עד אשר ונברכו בך כל משפחות האדמה.

לפני "שירת הבאר" מתוארים המסעות של עם ישראל כיוון שאמירת השירה באה רק על ידי המסעות. בדיוק כפי שהתורה והמצוות מגיעים על ידי נסיעה, דהיינו על ידי היציאה מהמקום הטבעי לקראת השני כפי שנראה במתן תורה שה' לכאורה, 'ירד' לקראת בני ישראל כדי שיוכלו לאחוז בו במשהו וגם משה "עלה על ה'" שזה ה'נסיעה' של עם ישראל, בכך שהם יצאו ממקומם והתעלו לקראת ה'. כיוון שהעניין של התורה והמצוות הוא עניין של חיבור וחיבור לא יכול לקרות כשכל אחד נמצא במקומו - במיוחד לא חיבור של שני דברים כל כך "הפכיים" כמו דבר מוגבל ודבר אינסופי, לכן כל אחד צריך "לנסוע" לכיוון הצד השני. עניין זה קיים גם אצל כל אחד בעבודת ה', כדי להתחבר לה' צריך ללכת מהמקום הפרטי שלי "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך" לצאת מההרגלים הרעים, מהגסויות שלי למקום גבוה יותר ורק כך האדם יוכל לקבל שפע א-לוקי עד ש"ונתברכו בך כל משפחות האדמה". כדי שה' יוכל להעניק לך שפע א-לוקי אתה צריך לתת לו להיכנס לתוכך⁵ ולא רק להגביה את עצמך ולמלאות את כל הרגשתך ברגש של "ישות"⁶

וכ"ה גם בנוגע להגילוי דגאולה העתידה, שאז יהי' העניין דונברכו בך כל משפחות האדמה בגילוי ובתכלית השלימות וכמש"נ, שהגילוי דגאולה העתידה הוא ע"י הקדמת הגלות דוקא.

כך, גם בגאולה צריך שתהיה נסיעה לפניה, בשביל זה מגיעה הגלות שמוציאה אותנו מהמקום בו היינו קודם לכן. כפי שראינו שרק על ידי "שחרותה" של הנשמה - הירידה וה"נסיעה" משורשה ומקומה הטבעי אצל ה' יתברך - היא עולה, כיון שבשביל לעלות מהדרגה הנוכחית לדרגה גבוהה יותר צריך שתהיה

⁴ (וכמבואר בהמשך תרס"ו פרטי הענינים דארצך מולדתך ובית אביך)

⁵ כידוע שה' נכנס לאיפה שנותנים לו להיכנס

⁶ לכאורה, אפשר לומר ש"נגלה" מבטא יותר את הנסיעה של ה' אלינו בכך שכל תורת הנגלה מדברת על דברים גשמיים שלכאורה קיימים כמציאות עצמית ויש לכל אחד מהם שווי שונה, אולם תורת ה"נסתר" מבטאת את הנסיעה שלנו אל ה', הפתח לראייה של איך ה' מסתכל על המציאות שהכל אין ואפס, שום דבר לא קיים באמת ואין הבדל בין הפרטים השונים "שווה ומשווה קטן וגדול"

'שבירה' ו'נסיעה' באמצע⁷. לכן כדי להגיע לגאולה האמיתית והשלימה שאז יתברכו בנו כל משפחות האדמה כפי שכתוב ש"אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד" בשביל להגיע לזה צריך "שבירה" של גלות קודם לכן.

וע"ד [=על דרך] השירה עלי באר גוי' (בהתחלת הכניסה לארץ) שהייתה ע"י ענין המסעות דוקא כנ"ל, עד"ז [=על דרך זה] הוא גם בנוגע להשירה דשירו להוי' שיר חדש⁸ שקאי על השיר שבגאולה העתידה [שלכן נאמר שיר חדש לשון זכר, כי גאולה העתידה היא גאולה שלימה ונצחית שאין אחרי' גלות], שזה בא ע"י קדימת הגלות דוקא.

וכמו "שירת הבאר" ששרו ישראל כתוצאה מהמסעות, גם בגאולה האמיתית והשלימה מתוך הגלות וה'נסיעה' תבוא שירה "שירו לה' שיר חדש", שיר חדש דווקא - ולא שירה חדשה - בלשון זכר, כיוון שזכר שהוא משפיע יש לו קיימות חזקה כיוון שהוא משפיע מעצמו סימן שיש לו את מה שהוא משפיע וזה חזק אצלו, בשונה מהנקיבה שהיא מקבלת ואין לה מעצמה כלום ולכן היא לא דבר יציב והיא נתונה יותר לשינויים⁹.

דענין הגלות הוא (בדוגמת ו) משתלשל מענין דויגרשהו ע"י חטא עה"ד [=עץ הדעת], ולפנ"ז [=לפני זה] הענין דמיעוט הירח, אשר ירידה זו הייתה בכוונה תחילה¹⁰ בכדי שע"י הירידה יהי אח"כ תכלית העילוי והשלימות בישראל, שע"י יהי במילא תכלית

⁷ כפי שנראה ממשל הזרע של האדמו"ר הזקן, אם יש לאדם זרע והוא חפץ לשרג אותו הוא יכול לצייר עליו, להדביק עליו מדביקות או סתם לקשור עליו חוט, כל זה טוב ויפה אבל הזרע עדיין נשאר כמות שהוא והשדרוג אינו דרמטי. אם חפצים בשינוי מהותי וגדול אין מנוס מלהטמין את הזרע באדמה ולתת לו להירקב; רק כך יוכל לצמוח עץ לתפארת. משל זה משקף את הכלל הקבלי שבין "יש" ל"יש" חייב להיות "אין", כדי לעלות מדריגה מוכרחת להיות שבירה קודם לכן.

משל דומה מביא ר' הלל מפאריטש במאמרו ד"ה "איתא בפסיקתא" (הובא ב"מאמר השבועי" שבוע פרשת דברים): ר' הלל ממשיל זאת לרב שמסביר עניין לתלמיד ותוך כדי הרצאת דבריו נופלת במוחו השכלה מחודשת, עמוקה מני ים. כדי לעבד את ההשכלה, על הרב להתרכז בה היטב; ממילא הרצאתו מתבלבלת עד שהיא נפסקת לחלוטין. זהו! הרב כולו שקוע בהשכלה המחודשת. בינתיים, התלמיד מרגיש נתק בינו לבין הרב כיון שרבו הפסיק להשפיע לו ידע; אולם הפסקה זו עניינה רק לתת להשכלה העמוקה לצמוח מתוך שתיקתו של הרב.

גם בחיים אנו מרגישים לפעמים הסתרת פנים אולם מאחורי הסתר הפנים יש השפעה עצומה שלא תמיד ניתן לראותה. אולם כשמתבוננים לעומק, אפשר לראות ניצנים של שפע שלא יכלו להתקיים ללא ה"אסון" שנחת עלינו. צריך להסתכל בנקודות הללו ולהבין כי מלבדן קיים עוד טוב רב שאינו גלוי לעין, שלא יכול היה לצמוח ללא החיסרון שחווינו.

⁸ [תהלים צו, שהוא המזמור של בעל הגאולה שהותחל ב"ב תמוז]

⁹ כפי שניתן לראות שגברים יותר יציבים בהחלטות וברגשות לעומת נשים שמסוגלות לשנות החלטות כמה וכמה פעמים בתוך שניות בודדות ולהיות נתונות למצבי רוח משתנים בתדירות גבוהה יותר.

¹⁰ (כמו שמבאר כ"ק אדמו"ר האמצעי בארוכה בענין נורא עלילה על בני אדם)

העילוי והשלימות בכל סדר ההשתלשלות, מתחיל מעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו, וכמשל הליווע"ר, שכשרוצים להגבי' על ידו בית וכיו"ב, צריך לאחוז את הליווע"ר בחלק הכי תחתון של הבית, וע"י הגבהת חלק התחתון דוקא יוגבה כל הבית. ועל דרך זה הוא גם בעליית העולמות, אשר על ידי עליית עוה"ז התחתון דוקא נעשה עלי' בכל העולמות, ועלי' באופן דאין ערוך, וע"ד המבואר בהמשך דיום ההילולא (של בעל הגאולה), שהענין דלמטה עד אין תכלית שייך להענין דלמעלה עד אין קץ.

הרבי מביא שני חטאים שהיו בתחילת העולם שהורידו את העולם למטה כדי להעלותו אחרי זה יותר למעלה קודם כל הוא מביא את חטא עץ הדעת ואחרי זה גם את "חטא הלבנה" שרצתה למשול לבדה בעולם אך בסוף התמעטה (לכאורה נראה שהרבי מביא את "חטא הלבנה" אחרי "חטא עץ הדעת" כיוון שרואים מ"חטא הלבנה" באופן יותר ברור שהיה פה עניין לה' בירידה הזאת שהרי בפשטות לא נראה שהלבנה באמת "התלוננה" על תפקידה שהוצרך לתת לה "עונש"). על ידי הירידה הזאת תגיע גם העלייה שתפעל על כל העולמות, כיוון שלעולם הזה שהוא אחרון ב"השתלשלות" העולמות יש תפקיד מכריע ובכוחו להעלות או להוריד את העולמות¹¹. כמו מנוף שמרים בניין, כדי להרים את כל הבניין צריך להרים את החלק הכי תחתון בבניין ורק כך כל הבניין יוכל להתרומם.

דווקא העלייה הזאת שמתחילה מהכי למטה, מהתכלית, מסוגלת להגיע הכי גבוה עד אין קץ¹²

תחשוב טוב - אתה במקום טוב

ז) וע"פ הנ"ל יובן מאמר בעל הגאולה שרק הגוף הלך בגלות ולא הנשמה. דלכאורה הרי איתא בגמרא שהגלות מבלבל להבנה והשגה, ועאכו"כ [=על אחת כמה וכמה] להבנה והשגה באופן דלאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא, וא"כ הרי הגלות פועל לכאורה גם על הנשמות.

¹¹ וכך על ידי כל מעשה שלנו אנחנו מעלים או מורידים את העולמות. אפשר להמשיל את זה לקבוצה שמחוברת בחבל לאדם עיזור שמוביל אותם בדרך, כך למרות שהם רואים את הדרך הוא מוביל אותם.

¹² כידוע פירוש האדמו"ר לפסוק "יתרון האור מן החושך" לא רק כיתרון על פני החושך אלא יתרון הבא מן החושך

כך יובנו דברי הרי"צ שאומר שרק הגוף הלך בגלות ולא הנשמה. שהרי לכאורה הגלות גורמת לבלבול בהבנה כמו שכתוב בגמרא ש"מיום שגלינו מארצנו ניטלה עצה ממנו"¹³ ו"אפילו טירדא קלה מבלבלת"¹⁴ ובוודאי שיש בלבול עוד יותר עצום בהבהרת הדברים שיהיו ברורים "הלכה למעשה", ואם כך לא מובן מה שאמר הרי"צ, מדוע שבלבול זה לא ישפיע גם על הנשמות?

אך אחד הביאורים בזה, על פי מה שאיתא במס' עירובין כיון דכתיב בהו על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו כמאן דקביע להו דמי, דמכיון שהחני 'היא על פי ה', לכן (הגם שהיא רק לפי שעה) חשובה היא להיות נידונת קבע. דכמו כן הוא גם בנוגע לזמן הגלות, מכיון שהוא על פי ה', לכן גם העבודה דתורה ומצוות שבזמן הגלות הוא באופן של קביעות ונצחיות.

אלא שמובא בגמרא בעירובין¹⁵ שכיוון שחנייתם ונסיעתם של בני ישראל במדבר היתה על פי ה' היא נחשבת כחנייה קבועה. גם כאן, בגלות, כיוון שנשלחנו על פי ה' לתורה והמצוות שלנו יש "חנייה קבועה" והם נצחיים.

וענין זה הוא לא חוקה כ"א [=כי אי] אפשר להסבירו גם בשכל דנפש האלקית ע"פ המבואר בתניא¹⁶ שהיחוד הנעשה ע"י לימוד התורה וקיום המצוות הוא נצחי לעולם ועד, והיינו שיחוד נצחי זה (שלמעלה) הוא גם למטה.

וענין זה אי אפשר להסביר אפילו לא בשכל א-לוקי כיוון שאנחנו לא מכירים מציאות שלא שייך בה זמן. אולם אצל ה' יתברך למעלה אין ענין של זמן כיוון שהוא נצחי וכך כל מצווה שלנו שעולה למעלה היא נצחית. והפלא הגדול שה"יחוד" הזה בינינו לבין ה' שנפעל על ידי המצווה קיים בנצחיות גם פה למטה.

וענין זה אפשר להסביר גם בהשכל דנפש הבהמית [שהתכלית דלימוד התורה הוא שע"י השכל דנפה"א, יהי' גם השכל דנפה"ב מיוחד ביחוד נפלא כו'], שמכיון שכוונה העליונה בהירידה היא לצורך עלי', הרי פשוט שזה שהוריד הוא בעה"ב [=בעל הבית] הן על הירידה והן על העלי', ומובן שהענין דירידה צורך עלי'

¹³ מגילה יב:

¹⁴ עירובין סה.

¹⁵ נה:

¹⁶ פרק כ"ה

הוא בתכלית השלימות, היינו שכל פרט שבהירידה הוא רק בשביל העלי'.

אלא שאפשר להסביר אפילו לנפש הבהמית - שהרי עיקר העניין בלימוד התורה הוא שהנפש הא-לקית תפעל על הנפש הבהמית ותחבר אותה לקדושה-שכיוון שעיקר התכלית של הירידה היא בשביל העלייה, כנראה מי שאחראי על העלייה אחראי גם על הירידה וכל פרט בירידה הכרחי לעלייה שתבוא אחר כך.

ומכיון שהוא ית' הוא עצם הטוב ומטבע הטוב להטיב, ועד שאומרים על זה הלשון טבע כביכול, הרי מובן שזה מה שבחר בירידה גדולה כזו הוא לפי שזוהי הדרך היחידה שעל ידה דוקא אפשר לבוא לעלי' גדולה הלזו. וע"י התבוננות זו פועלים גם בנפש הבהמית שתהי' במנוחת הנפש, ואז הנה לא רק שהנפה"א אינה בגלות אלא שגם נפש הבהמית אינה בגלות, כי גם הכחות דנה"ב (כולל גם כח השכל) הם בתכלית שלימותם, שמצד זה אפ"ל אצלו הבנה והשגה בתורה ועד לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא (גם בזמן הגלות), כי גם מצד נפשו הבהמית הוא במצב של מנוחת הנפש.

כיוון שהירידה הגדולה של הגלות באה מאת ה' שכל רצונו הוא רק להטיב כנראה זאת הדרך היחידה להגיע לעלייה הגדולה של הגאולה¹⁷. ועל ידי ההתבוננות הזאת שכל הירידה הזאת היא טובה בעצם, גם הנפש הבהמית שנמצאת בתנודה תמידית ובחוסר מנוחה, גם היא תהיה במנוחה כשהיא תבין שהיא נמצאת במקום המדויק לה עד שתהיה לה הבנה ברורה ובהירה "הלכה למעשה".

מה יושב עליך? הנפש הא-לוקית...

ח) והנה גם כשלא הגיע לדרגא הנ"ל, כי לא נקלטה עדיין בשכלו הסברה הנ"ל שהירידה בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו, ובפרט הירידה שבעקבתא דמשיחא (שבעולם התחתון גופא) שהיא ירידה גדולה ביותר כמבואר בש"ס וכפי שרואים זה גם במוחש בעיני בשר, היא רק בשביל העלי' שלכן אינה ירידה אמיתית, אעפ"כ מכיון שהוא רוצה ומצפה להיות בדרגת העלי',

¹⁷ אפשר להתחזק מזה ולראות בכל צרה בגלות ניצוץ אור המבשר את גודלה העצום של שמחת הגאולה כפי שכתוב "שמחנו כימות עיניתנו"

הרי עי"ז גופא הוא נמצא בדרגא זו, כמאמר הבעש"ט שבמקום שמחשבתו ורצונו של אדם שם הוא נמצא.

למרות שהאדם לא תמיד מצליח להגיע בשכלו להבנה הברורה בכך שכל הירידה לעולם התחתון ובמיוחד הירידה שבגלות האחרונה עניינה רק להעלות את האדם, מכל מקום כיוון שהוא עומד ומצפה לעלייה של נפשו ולעלייה מהגלות, כיוון שכך, הוא נמצא באמת בדרגה של העלייה כיוון ש"היכן שמחשבתו ורצונו של האדם שם הוא נמצא".

אמנם להיות שישנם ענינים חיצוניים המבלבלים ומסתירים, הנה בזה העצה היעוצה אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. תפלה הו"ע ההתקשרות [דזהו מה שאמרו הלואי שיתפלל אדם כל היום כולו, היינו שכל היום כולו יהי' בהתקשרות כזו כמו בעת התפלה, דע לפני מי אתה עומד], וההכנה הו"ע הכובד ראש, כי ע"י הכובד ראש מתבטלים הדברים המבלבלים.

אלא שהבעיה היא שלא תמיד האדם רוצה לעלות מהמקום החומרי התחתון שבו הוא נמצא וכדי לרצות לעלות לה' הוא צריך להתקשר אליו בחזרה ולהבין שהוא הדבר הכי טוב בעולם וכך לרצות רק אותו. קשר זה נפעל על ידי התפילה שכל עניינה הוא הרגשת הקשר ביני לבין ה'¹⁸ ומה שכתוב ש"הלוואי יתפלל אדם כל היום כולו" מדבר על ההתקשרות לה' שהאדם חש בעת תפילתו הלוואי שירגיש זאת כל היום. אולם בשביל לחוש באמת את הקרבה לה' בעת התפילה צריך לגשת לתפילה באופן הנכון, באופן של "כובד ראש".

מה זה בעצם "כובד ראש"?

ובפרט ע"פ תורת הרב המגיד שהכוונה בכובד ראש היא כובד של רישא דכל רישין שהרגש זה בא ע"י ההתבוננות שהנשמה היא חלק אלקה ממעל [בתורת הרב המגיד שם מובא הלשון חלק אלקה ממעל, בלי הוספת תיבת ממש. ובזה רואים את החידוש של רבינו הזקן בספר התניא שהוא התושב"כ דחסידות חב"ד], הנה עי"ז מתבטלים כל הענינים המעלימים ומסתירים, ותיכף

---

¹⁸ יש סיפור חב"ד מפורסם שמשקף את זה שעיקר עניין התפילה זה הרגשת הקרבה לה'. הסיפור מספר על חסיד שהגיע בפני ר' הלל מפאריטש - אחד מחסידי חב"ד הידועים - וסיפר לו שהרבה פעמים הוא לומד חסידות בדביקות רבה קודם לתפילה וכשהוא ניגש להתפלל כל הדביקות ורגש הקרבה נעלמים לו, השיב לו ר' הלל "ומה בכך שהנך מתפלל קודם לתפילה"

ומיד מתגלה מחשבתו [ששם הוא נמצא, כנ"ל], שמצד מחשבתו הוא בבחי' עלי'.

כובד ראש זה אומר שמה שבעצם "יושב" עליך (כובד) זה שהנשמה שהיא החלק הכי עצמי ו"ראשוני" (רישא דכל רישין) היא בעצם חלק א-לוקה ממעל "ממש", על ידי זה האדם מרגיש שלמרות כל ההסתרים והבלבולים הנשמה שלו היא טובה בטבעה ושואפת תמיד למעלה לא משנה מה המצב.

ומבחינת המחשבה, שעיקר מחשבה זו הוא בדרגת הנפש שלמעלה מטו"ד, כי מחשבה זו היא עצם ענין האדם וכדאיתא בתקו"ז [=תקוני זוהר] מ"ה איהו אדם מחשבה חשב מ"ה כו' דאיהו אדם מחשבה, הנה מבחי' הנפש שלמעלה מטו"ד נמשך אח"כ גם בהשכל שלו, שגם בשכלו נקלטה ההסברה שמכיון שע"פ ה' יחנו כמאן דקביע להו דמי, ועד שזה נמשך אח"כ גם במעשה בפועל.

מה עיקר ענינה של המחשבה? בתקוני זוהר מובא שמחשבה פירושה הוא חשב מ"ה, לחשוב על מ"ה, מ"ה זה האדם כפי שכתוב "מ"ה (45 בגימטריא) איהו אדם (45 בגימטריא)", בעצם לחשוב על האדם זה לחשוב על נשמתו, החלק הא-לוקי שבו שלמעלה מטעם ודעת. ואז בחינת הנפש שלמעלה מטעם ודעת תובן גם בשכלו עד שתפעל גם על מעשיו.

קדימה לעבודה!

ט) והנה עד"ז הוא גם בכללות ענין העבודה, שיש בה ג' אופנים: העבודה בנוגע לסור מרע ועשה טוב בפועל, שהמעשה הוא העיקר, ועד"ז לרב תרבה גו' ולמעט תמעט גו', שעבודתו של כל אחד היא לפי אופן חלקו בעולם שניתן לו שצריך לפעול בו בשני הקווין דסור מרע ועשה טוב.

אותם עניינים שקיימים בנפש קיימים גם בעבודת ה'. קודם כל עבודה באופן שכלי ונגלה שבמעשיו של האדם הוא ממעיט את הרע ("ולמעט תמעט") ומרבה את הטוב ("לרב תרבה").

למעלה יותר היא העבודה שע"פ רוח הקודש, ובזה נכללו שני עניינים. וכידוע שרוה"ק הוא בחינת מלכות שהיא ספירה העשירית, ולפעמים מבואר¹⁹, שרוח הקודש היא בחי' חכמה,

¹⁹ (בד"ה ושאתם מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע)

שמשם שואבים רוה"ק דבחי' מלכות, [ודוגמת הידוע בפי' ראשית, ובראשית ב' ראשית, ששתי הבחינות דראשית (חכמה ומלכות) נעשים תיבה אחת], שבזה נכללות כל העשר ספירות, והיינו שהענין דרוה"ק כולל גם הבחינות והדרגות שבינתיים דחכ' ומל' דבנפש.

מעל דרגת השכל קיימת העבודה לפי רוח הקודש שגם היא מחולקת לשני עניינים שנקראים ראשית. מלכות - נקראת ראשית והיא ההתחלה של כל עולם (כל עולם בעצם נברא על ידי מידת המלכות של העולם שגבוה לו) כיוון שכל העניין של העולמות התחיל מזה שהקב"ה רצה למלוך. וחכמה - שהיא התחלת כל עניין שכלי. העבודה של המלכות היא יותר עבודה ב"קבלת עול" והעבודה של חכמה היא עבודה מתוך התאחדות עם רצונו ומחשבתו של ה' בצורה יותר 'זורמת' כך שבהיר לגמרי רצונו של ה' ללא בלבולים.

למעלה יותר היא העבודה דגורל, שגם בזה שני עניינים, כמו שמבאר כ"ק אדמו"ר הצ"צ שני פי' בענין הגורל, א' אמונה, ב' ביטול שלמעלה מהשכל. ששני אופנים אלו הם ב' קצוות, דענין האמונה היא בעיקר בספירת המלכות שהיא למטה וסופא דכל דרגין, והביטול שלמעלה מטו"ד הוא מצד עצם הנשמה שלמעלה מהשכל, שע"י אמונה זו או ביטול זה לא נשאר שום ספק באיזו דרך מוליכין אותו, ודבר ברור הוא שמוליכין אותו לכל טוב, ועד לתכלית שלימות הטוב, ועד שזוכה לעולמך תראה בחיך, שמתגלה אצלו בחי' אך בגורל יחלק את הארץ, למטה מעשרה טפחים, נשמה בגוף .

הכי גבוה זה עניין הגורל שגם בו יש שני עניינים. אמונה - שהיא הדרגה הכי נמוכה כיוון שכל עניינה הוא דבר שלמטה מהשכל, אני לא צריך להבין ואין לי שאלות כיוון שאני פשוט מקבל הכל כפי שהוא ומאמין שזה טוב. ביטול - זה דבר שמעל השכל, כך שאני לא אשאל שאלות כיוון שהתבטלתי לה' ואני מאוחד איתו אז אין לי שאלות, הכל טוב²⁰.

---

²⁰ ניתן לשים לב למשהו מעניין במהלך של העבודה, כל דבר פה מחולק ל 2 מדוע? נראה שהרבי מדגיש ברמז שלמרות שלכאורה לפי המאמר לא הייתי רואה הבדל בין יהודי "עובד" בגלות לבין כל יהודי בגאולה. הרי גם ככה היכן שמחשבתו של האדם שם הוא נמצא והרי אמרנו שכל הגלות זה עניינים שעל ידם אני יכול לתקן את נפשי? אלא שכל עניין משלושת הדברים שראינו (שכל, גורל ורוח הקודש) מחולק לשנים - העבודה בגלות והעבודה בגאולה. העבודה בגלות - סור מרע, מלכות (עבודה של קבלת עול) ואמונה שהכל טוב גם הדברים שנראים רעים. ועבודת הגאולה - עשה טוב, חכמה וביטול שעל ידו רואים בחוש שהכל טוב באמת.

(י) והנה כמו שבחלוקת א"י שבהכניסה לא"י בפעם הראשונה היו ג' הדברים הנ"ל (אך בגורל יחלק את הארץ, על פי ה' ברוח הקודש, ולרב תרבה גו' ולמעט תמעיט גו'), וע"י ג' דברים הנ"ל חלקו את הארץ ובאופן שלכ"א הי' גפנו ותאנתו, ובני ישראל היו במנוחה ושלוה איש תחת גפנו ותחת תאנתו, עד"ז יהי' גם עכשיו ע"י מעשינו ועבודתינו, ועוד ביתר שאת ויתר עז מכמו שהי' אז, מכיון שהי' ירידה גדולה ביותר בעקבתא דמשיחא, ובפרט המאסר והגלות של נשמות כלליות נשיאי ישראל, ועד להמאסר וגלות של נשיא ישראל דדורנו (לפני יב-יג תמוז), הנה ע"י הגאולה שלו, אשר לא אותו בלבד גאל הקב"ה כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הק' שומרי מצוה וגם את אשר בשם ישראל יכונה, הרי גאולה זו היא הכנה קרובה וצנור וכלי להמשיך גאולה הכללית של כל בני"י בכל מקום שהם, שיהי' שוב פעם כיבוש א"י ובאופן דונתתי שלום בארץ גו' ואולך אתכם קוממיות, ע"י ג' אופני העבודה דגורל רוח"ק ולרב תרבה גו'. והעיקר והיסוד – ע"י ההחלטה בתוקף ובמס"נ וכמאמר בעל השמחה שענין המס"נ הוא ההחלטה אזוי און ניט אנדערש, און אז א איד זאגט (כאשר יהודי אומר) שהוא מחליט כן, אין נפק"מ איך הי' מצבו ומעמדו ברגע שלפנ"ז, וכפסק הרמב"ם שמיד כשאומר רוצה אני מתגלה רצונו האמתי מה שכל אחד מישראל רוצה לקיים את רצון הבורא ולעשות כל התלוי בו שיקויים רצון הבורא,

וכמו שחלוקת הארץ היתה על ידי גורל, רוח הקודש ושכל כך גם יהיה בדורנו אנו- דור הגאולה, מכיוון שרואים את הירידה הגדולה שיש ממילא העלייה תהיה בכפל כפליים. ועיקר העניין עכשיו הוא ההחלטה התקיפה שברצוננו לעשות רק את רצון ה' שעל ידיה "נמחקים" כל חשבונות העבר ומתגלה הרצון האמיתי של האדם. כפי שכתב הרמב"ם ש"כופים אותו עד שיאמר רוצה אני" כיוון שבאמת ברצונו של כל אחד לקיים את רצון ה'.

שבזה גם שיקויים רצון הבורא (שהוא עצם הטוב ומטבע הטוב להטיב) להוציא את כאו"א מישראל מהגלות בכל מקום שהוא, ובאופן דואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל, שאופן זה מראה

גודל החביבות וגודל האהבה וגודל ההשגחה פרטית על כאו"א
מישראל,

ואז נזכה שתגלה סיבת רצונו האמיתית של ה' בגלות בגלות- הגאולה. שה'
ילקט כל אחד ואחד באופן פרטי מגלותו -הגשמית והרוחנית- באופן שנרגיש
את חסדיו הגדולים של ה' ואת אהבתו הגדולה אלינו.

ויוליכנו קוממיות לארצנו בקרוב ממש בביאת משיח צדקנו.

אך בגורל

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש – תורת מנחם

א) אך בגורל יחלק את הארץ, חלוקת ארה"ק [=ארץ הקודש], שכבשו את ארץ כנען ועשו אותה ארץ ישראל, ועד שעוד בהיות בניי [=בני ישראל] במדבר (טרם שבאו לא"י [=ארץ ישראל]) נאמר עלי' ארץ אשר גו' עיני ה"א [=ה' א-לוקיך] בה מרשית השנה ועד אחרית שנה, הנה מבאר אשר חלוקת ארה"ק הייתה ע"פ [=על פי] הגורל. והוספה בזה על פי ה' ומפרש רש"י ברוח הקודש.

ועוד ענין הי' בחלוקת הארץ לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעט נחלתו, שהו"ע [=הוא ענין] עפ"י שכל. שהרי פירוש הפשוט בלרב תרבה גו' הוא כמו שמפרש רש"י [אשר פירוש רש"י עה"ת [=על התורה] הוא פשוטו של מקרא] לשבט שהי' מרובה באוכלוסין נתנו חלק רב שלא היו החלקים שוים כו', דחלוקה זו היא ע"פ שכל.

נמצא שבחלוקת הארץ היו ג' ענינים. ע"פ גורל, ע"פ רוח"ק, וע"פ שכל המובן גם בנפש השכלית.

ב) והנה הענין דחלוקת הארץ ע"פ גורל מבאר כ"ק [=כבוד קדושת] אדמו"ר הצ"צ [=הצמח צדק], מיוסד על מאמר כ"ק אדמו"ר הזקן במה שאמר ריב"ז [=רבן יוחנן בן זכאי] איני יודע באיזו דרך מוליכים אותי, דלכאורה תמוה, והרי ריב"ז לא הלך ד"א [=ד' אמות] בלא תורה ובלא תפילין, ופ' שנה למד ולימד תורה וכו', ומה מקום לספק באיזו דרך מוליכין אותו, ומבאר בזה כ"ק אדה"ז [=אדמו"ר הזקן] שזהו מצד עצם הנפש, היינו מצד בחי' הנפש שלמעלה מטו"ד [=טעם ודעת].

ולכן אמר ריב"ז איני יודע כו', אע"פ [=אף על פי] שעסק בתורה וכו', כי זה שעסק בתורה הו"ע השייך לטו"ד ואין מזה ראי' להבחי' שלמעלה מטו"ד. והנה גם בחינה זו, מכיון שיש בזה הענין דשכר ועונש (כמובן מזה גופא שאמר ריב"ז איני יודע באיזו דרך מוליכין אותי), מוכח מזה, שיש אפשריות ויכולת ורשות לכל אדם נתונה גם בנוגע לבחינה זו שבנפש. והיינו שיש עבודה כזו שפועלת גם בעצם הנפש ושעל ידה תהי' כדבעי.

ובחינה זו שבנפש, וכן העבודה השייכת לבחינה זו, נקראת בשם גורל. ועפ"ז [=על פי זה] מבאר הצ"צ הענין דחלוקת הארץ שע"פ גורל.

ג) וביאור השייכות של ג' הדברים (הגורל בנפש ובעבודת האדם ובחלוקת הארץ), הנה כל הדברים שבעולם ישנם בישראל. ובפרט החלק שבעולם השייך בפרט לישראל, וכמאמר חז"ל כשברא העולם חלק הארצות כו' ובחר בארץ ישראל כו' ובחר לחלקו ישראל כו' יבואו ישראל שבאו לחלקי וינחלו את הארץ שבאה לחלקי, שלכן נתן הקב"ה את כל ארץ כנען לאברהם אבינו לו ולזרעו אחריו לאחוזת עולם. ומזה מובן שהדברים שבארץ ישראל הם בהתאם להדברים שבישראל, וכן לאידך גיסא שהדברים שבישראל הם בהתאם להדברים שבארץ ישראל.

ומכיון שבנוגע לא"י, בכיבוש ארץ כנען לעשות אותה ארץ ישראל, היו בה ג' הדברים דגורל רוח"ק ושכל (שהו"ע לרב תרבה גו' ולמעט תמעט גו'), הרי מובן שג' דברים אלו ישנם בישראל, היינו ברוחניות דישראל [וגם זה דרב ומעט, מכיון שישנו (בחלוקת א"י) בנוגע להגוף (שהוא טפל), הרי עאכו"כ [=על אחת כמה וכמה] שישנו בנוגע להרוחני, הנשמה, שזה העיקר].

ומכיון שהתכלית דישראל הוא כמרז"ל אני נבראתי לשמש את קוני, הרי מובן, שכל ג' דברים הנ"ל ישנם גם בהענין דלשמש את קוני, בעבודת ה'.

ד) והענין הוא, דהנה נתבאר בהמאמרים דימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז (אשר הימים האלה באים בהמשך לימי הגאולה), שבישראל יש ג' דרגות. כמו שהם בבחי' מעין גנים, כמו שהם בבחי' באר מים חיים, וכמו שהם באים (ע"י [=על ידי] עלי באר ענו לה) לבחי' ונוזלים מן לבנון, ונוזלים הוא מלשון מזל, דמזל שענינו למעלה מחו"ב [=חכמה ובינה] הו"ע הגורל כמבואר בכ"מ [=כמה מקומות].

ונתבאר בזה שמעין גנים קאי על הנשמות כמו שהם למעלה קודם שירדו למטה. ואז הם נק' בשם בנות ירושלים, שירושלים מורה על שלימות היראה, וכדאיתא בתוספות שירושלים נקרא על שם יראה ועל שם שלם ולכך אין אנו נותנין יו"ד בירושלים (בין למ"ד למ"ם). ולכן הנשמות כמו שהם למעלה נק' בשם בנות ירושלים לפי שאז הם בשלימות היראה.

ובאר (מים חיים) קאי על הנשמות כמו שירדו למטה ומלובשות בגופים גשמיים, בדוגמת הבאר שנמצא בעומק הארץ כו'. אמנם ירידה זו היא צורך עלי', שע"י עבודת הנשמה למטה דוקא היא מתעלית בבחי' נעלית יותר מכמו שהייתה קודם ירידתה.

וזהו שחורה אני ונאווה בנות ירושלים, שהנשמות שירדו למטה להתלבש בגוף ונה"ב [=נפש הבהמית] אומרות להנשמות שלמעלה שנקראות בנות ירושלים, הגם ששחורה אני, כי ע"י ירידתה לעוה"ז [=עולם הזה] התחתון שאין תחתון למטה ממנו בענין הסתר אורו ית' היא נעשית בבחי' שחרות שהוא העדר האור לגמרי, מ"מ [=מכל מקום] ע"י [=על ידי] ששחורה אני הנה דוקא עי"ז [=על ידי זה] ונאווה, שהיא מתעלית יותר מכמו שהייתה למעלה בהיותה נקראת בנות ירושלים.

דכמו שהבאר ע"י שמימיו עוברים את גידי האדמה המעלימים ומסתירים על המים נעשה בהם זיכוך וכו' עד שנעשים מים חיים, שהוא עילוי נעלה יותר מבחי' מעין, וכדאיתא במשנה שדוקא מים חיים (משא"כ [=מה שאין כן] מעין) מטהרים את ג' טומאות החמורות עד לטומאת מת שהיא אבי אבות הטומאה, עד"ז [=על דרך זה] הוא גם בנוגע להנשמה, שע"י ירידתה למטה והתלבשותה בגוף ונה"ב המעלימים ומסתירים על אור הנשמה כשהיא מתגלית מהכיסוי וההסתר ע"י העבודה דחפרוה שרים כרוה נדיבי העם, שענין החפירה והכרי' הוא הסרת ההעלם והסתר של הגוף ונה"ב המעלימים ומסתירים על אור הנשמה (בדוגמת חפירת וכריית הבאר שהיא הסרת העפר וכו' המעלים ומסתיר על המים), שבעבודה זו שני ענינים.

א' ענין ההתבוננות הנק' שרים, ב' ענין המדות שכלב הנק' נדיבי העם, שעל ידם בא לסור מרע ועשה טוב בפועל, הנה עי"ז דוקא מתעלית הנשמה למעלה יותר מכמו שהייתה קודם ירידתה, שנעשים בחי' מים חיים (שלמעלה יותר מבחי' מעין גנים), ועד שע"ז דוקא באה לבחי' ונוזלים מן לבנון. דזהו שחורה אני ונאווה, שדוקא ע"י שחורה אני נעשה ונאווה.

אלא שהכח שיש להנשמה שבגוף לעבודה זו נמשך לה משרשה שלמעלה. דזהו האמירה לבנו"י שחורה אני ונאווה בנות ירושלים, שהכח

להנשמה שבגוף לברר את השחרות וכו' ולהיות ונאווה הוא ע"י הסיוע שנמשך (להנשמה שבגוף) משרשה שלמעלה הנק' בנות ירושלים.

ה) ובזה מובן שהשירה עלי באר ענו לה אמרו ישראל לסוף מ' שנה, אף שהבאר ניתנה להם מתחילת ארבעים (כמובא בפירש"י עה"ת), כי ישראל שהיו במדבר, אף שהיו דור דיעה וכמבואר בארוכה בקבלה גודל העילוי שלהם, שהיו נשמות דעולם המחשבה, היינו שגם בהיותם למטה היו בבחי' עולם המחשבה, מ"מ [=מכל מקום] (מצד זה גופא) לא הי' בהם העילוי דבחי' באר מים חיים ונוזלים מן לבנון, כי עילוי זה נעשה ע"י בירור דברים הגשמיים דוקא.

וזהו מה שהשירה עלי באר ענו לה אמרו הדור שנכנסו לארץ דוקא (בסוף ארבעים, לפני הכניסה לארץ), כי הענין דא"י הו"ע בירור דברים הגשמיים דוקא שע"ז נעשה עילוי הנ"ל, טובה הארץ מאד מאד.

ומכיון שדור שנכנסו לארץ עמדו במסירת הנפש והרצון ליכנס לארץ טובה ורחבה, ובפרט בסוף ארבעים שנה שאז כבר הי' להם כל ההכנה שצריכים לזה, ועד שכבר הי' גם כיבוש ארץ סיחון ועוג שהיא התחלת ענין הכניסה לא"י (לא רק הכנה והקדמה להכניסה אלא גם התחלת הכניסה. שהרי ארץ סיחון ועוג היא שוה לא"י בנוגע לכמה דינים), לכן הנה בסוף ארבעים שנה דוקא היו ניסים אלו שפעלו בישראל שיאמרו השירה עלי באר גו'.

ו) והנה אמירת שירה הנ"ל [=הנזכר לעיל] באה ע"י מסעי בני"י (וכמ"ש [=כמו שכתוב] לפני"ז [=לפני זה] משם נסעו ויחנו מעבר ארנון גו' ע"כ [=על כן] יאמר גו'). והוא בדוגמת מה שכללות ענין התומ"צ [=תורה ומצוות] הוא ע"י נסיעה דוקא, וכמ"ש"נ [=כמו שנראה] במ"ת [=מתן תורה] וירד הוי' על הר סיני (הנסיעה של הקב"ה) ואל משה אמר עלה אל הוי' (הנסיעה של בני"י), וכ"ה [=וכן העניין] בהעבודה של כאו"א [=כל אחד ואחד] מישראל שהתחלת העבודה היא לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך היציאה מהטבע והרגילות והגסות שלו²¹, ועי"ז

---

²¹ (וכמבואר בהמשך תרס"ו פרטי הענינים דארצך מולדתך ובית אביך)

דוקא ואברכך ואגדלה שמך והי' ברכה עד אשר ונברכו בך כל משפחות האדמה.

וכ"ה גם בנוגע להגילוי דגאולה העתידה, שאז יהי' הענין דונברכו בך כל משפחות האדמה בגילוי ובתכלית השלימות וכמש"נ, שהגילוי דגאולה העתידה הוא ע"י הקדמת הגלות דוקא.

וע"ד [=על דרך] השירה עלי באר גוי' (בהתחלת הכניסה לארץ) שהייתה ע"י ענין המסעות דוקא כנ"ל, עד"ז [=על דרך זה] הוא גם בנוגע להשירה דשירו להוי' שיר חדש²² שקאי על השיר שבגאולה העתידה [שלכן נאמר שיר חדש לשון זכר, כי גאולה העתידה היא גאולה שלימה ונצחית שאין אחרי' גלות], שזה בא ע"י קדימת הגלות דוקא.

דענין הגלות הוא (בדוגמת ו) משתלשל מענין דויגרשהו ע"י חטא עה"ד [=עץ הדעת], ולפנ"ז [=לפני זה] הענין דמיעוט הירח, אשר ירידה זו הייתה בכוונה תחילה²³ בכדי שע"י הירידה יהי' אח"כ תכלית העילוי והשלימות בישראל, שע"ז יהי' במילא תכלית העילוי והשלימות בכל סדר ההשתלשלות, מתחיל מעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו, וכמשל הליווע"ר, שכשרוצים להגבי' על ידו בית וכיו"ב, צריך לאחוז את הליווע"ר בחלק הכי תחתון של הבית, וע"י הגבהת חלק התחתון דוקא יוגבה כל הבית. ועל דרך זה הוא גם בעליית העולמות, אשר על ידי עליית עוה"ז התחתון דוקא נעשה עלי' בכל העולמות, ועלי' באופן דאין ערוך, וע"ד המבואר בהמשך דיום ההילולא (של בעל הגאולה), שהענין דלמטה עד אין תכלית שייך להענין דלמעלה עד אין קץ.

ז) וע"פ הנ"ל יובן מאמר בעל הגאולה שרק הגוף הלך בגלות ולא הנשמה. דלכאורה הרי איתא בגמרא שהגלות מכלכל להבנה והשגה, ועאכו"כ [=על אחת כמה וכמה] להבנה והשגה באופן דלאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא, וא"כ הרי הגלות פועל לכאורה גם על הנשמות.

אך אחד הביאורים בזה, על פי מה שאיתא במס' עירובין כיון דכתיב בהו על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו כמאן דקביע להו דמי, דמכיון שהחני'

²² [תהלים צו, שהוא המזמור של בעל הגאולה שהותחל בי"ב תמוז]

²³ (כמו שמבאר כ"ק אדמו"ר האמצעי בארוכה בענין נורא עלילה על בני אדם)

היא על פי ה', לכן (הגם שהיא רק לפי שעה) חשובה היא להיות נידונת קבע. דכמו כן הוא גם בנוגע לזמן הגלות, מכיון שהוא על פי ה', לכן גם העבודה דתורה ומצוות שבזמן הגלות הוא באופן של קביעות ונצחיות. וענין זה הוא לא חוקה כ"א [=כי אי] אפשר להסבירו גם בשכל דנפש האלקית ע"פ המבואר בתניא שהיחוד הנעשה ע"י לימוד התורה וקיום המצוות הוא נצחי לעולם ועד, והיינו שיחוד נצחי זה (שלמעלה) הוא גם למטה.

וענין זה אפשר להסביר גם בהשכל דנפש הבהמית [שהתכלית דלימוד התורה הוא שע"י השכל דנפה"א, יהי' גם השכל דנפה"ב מיוחד ביחוד נפלא כו'], שמכיון שכוונה העליונה בהירידה היא לצורך עלי', הרי פשוט שזה שהוריד הוא בעה"ב [=בעל הבית] הן על הירידה והן על העלי', ומובן שהענין דירידה צורך עלי' הוא בתכלית השלימות, היינו שכל פרט שבהירידה הוא רק בשביל העלי'.

ומכיון שהוא ית' הוא עצם הטוב ומטבע הטוב להטיב, ועד שאומרים על זה הלשון טבע כביכול, הרי מובן שזה מה שבחר בירידה גדולה כזו הוא לפי שזוהי הדרך היחידה שעל ידה דוקא אפשר לבוא לעלי' גדולה הלזו. וע"י התבוננות זו פועלים גם בנפש הבהמית שתהי' במנוחת הנפש, ואז הנה לא רק שהנפה"א אינה בגלות אלא שגם נפש הבהמית אינה בגלות, כי גם הכחות דנה"ב (כולל גם כח השכל) הם בתכלית שלימותם, שמצד זה אפ"ל אצלו הבנה והשגה בתורה ועד לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא (גם בזמן הגלות), כי גם מצד נפשו הבהמית הוא במצב של מנוחת הנפש.

והנה גם כשלא הגיע לדרגא הנ"ל, כי לא נקלטה עדיין בשכלו הסברה הנ"ל שהירידה בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו, ובפרט הירידה שבעקבתא דמשיחא (שבעולם התחתון גופא) שהיא ירידה גדולה ביותר כמבואר בש"ס וכפי שרואים זה גם במוחש בעיני בשר, היא רק בשביל העלי' שלכן אינה ירידה אמיתית, אעפ"כ מכיון שהוא רוצה ומצפה להיות בדרגת העלי', הרי עי"ז גופא הוא נמצא בדרגא זו, כמאמר הבעש"ט שבמקום שמחשבתו ורצונו של אדם שם הוא נמצא.

אמנם להיות שישנם ענינים חיצוניים המבלבלים ומסתירים, הנה בזה העצה היעוצה אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. תפלה הו"ע ההתקשרות [דזהו מה שאמרו הלואי שיתפלל אדם כל היום כולו, היינו שכל היום כולו יהי בהתקשרות כזו כמו בעת התפלה, דע לפני מי אתה עומד], וההכנה הו"ע הכובד ראש, כי ע"י הכובד ראש מתבטלים הדברים המבלבלים.

ובפרט ע"פ תורת הרב המגיד שהכוונה בכובד ראש היא כובד של רישא דכל רישין שהרגש זה בא ע"י ההתבוננות שהנשמה היא חלק אלקה ממעל [בתורת הרב המגיד שם מובא הלשון חלק אלקה ממעל, בלי הוספת תיבת ממש. ובזה רואים את החידוש של רבינו הזקן בספר התניא שהוא התושב"כ דחסידות חב"ד], הנה עי"ז מתבטלים כל הענינים המעלימים ומסתירים, ותיכף ומיד מתגלה מחשבתו [ששם הוא נמצא, כנ"ל], שמצד מחשבתו הוא בבחי' עלי'.

ומבחינת המחשבה, שעיקר מחשבה זו הוא בדרגת הנפש שלמעלה מטו"ד, כי מחשבה זו היא עצם ענין האדם וכדאיתא בתקו"ז [=תקוני זוהר] מ"ה איהו אדם מחשבה חשב מ"ה כו' דאיהו אדם מחשבה, הנה מבחי' הנפש שלמעלה מטו"ד נמשך אח"כ גם בהשכל שלו, שגם בשכלו נקלטה ההסברה שמכיון שע"פ ה' יחנו כמאן דקביע להו דמי, ועד שזה נמשך אח"כ גם במעשה בפועל.

ט) והנה עד"ז הוא גם בכללות ענין העבודה, שיש בה ג' אופנים: העבודה בנוגע לסור מרע ועשה טוב בפועל, שהמעשה הוא העיקר, ועד"ז לרב תרבה גו' ולמעט תמעט גו', שעבודתו של כל אחד היא לפי אופן חלקו בעולם שניתן לו שצריך לפעול בו בשני הקווין דסור מרע ועשה טוב.

למעלה יותר היא העבודה שע"פ רוח הקודש, ובזה נכללו שני ענינים. וכידוע שרוה"ק הוא בחינת מלכות שהיא ספירה העשירית, ולפעמים מבואר²⁴, שרוח הקודש היא בחי' חכמה, שמשם שואבים רוח"ק דבחי' מלכות, [ודוגמת הידוע בפ"י ראשית, ובראשית ב' ראשית, ששתי

---

²⁴ (בד"ה ושאתם מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע)

הבחינות דראשית (חכמה ומלכות) נעשים תיבה אחת], שבזה נכללות כל העשר ספירות, והיינו שהענין דרוה"ק כולל גם הבחינות והדרגות שבינתיים דחכ' ומל' דבנפש.

למעלה יותר היא העבודה דגורל, שגם בזה שני ענינים, כמו שמבאר כ"ק אדמו"ר הצ"צ שני פי' בענין הגורל, א' אמונה, ב' ביטול שלמעלה מהשכל. ששני אופנים אלו הם ב' קצוות, דענין האמונה היא בעיקר בספירת המלכות שהיא למטה וסופא דכל דרגין, והביטול שלמעלה מטו"ד הוא מצד עצם הנשמה שלמעלה מהשכל, שע"י אמונה זו או ביטול זה לא נשאר שום ספק באיזו דרך מוליכין אותנו, ודבר ברור הוא שמוליכין אותנו לכל טוב, ועד לתכלית שלימות הטוב, ועד שזוכה לעולמך תראה בחיך, שמתגלה אצלו בחי' אך בגורל יחלק את הארץ, למטה מעשרה טפחים, נשמה בגוף.

י) והנה כמו שבחלוקת א"י שבהכניסה לא"י בפעם הראשונה היו ג' הדברים הנ"ל (אך בגורל יחלק את הארץ, על פי ה' ברוח הקודש, ולרב תרבה גו' ולמעט תמעט גו'), וע"י ג' דברים הנ"ל חלקו את הארץ ובאופן שלכ"א הי' גפנו ותאנתו, ובני ישראל היו במנוחה ושלוה איש תחת גפנו ותחת תאנתו, עד"ז יהי' גם עכשיו ע"י מעשינו ועבודתינו, ועוד ביתר שאת ויתר עז מכמו שהי' אז, מכיון שהי' ירידה גדולה ביותר בעקבתא דמשיחא, ובפרט המאסר והגלות של נשמות כלליות נשיאי ישראל, ועד להמאסר וגלות של נשיא ישראל דדורנו (לפני יב-יג תמוז), הנה ע"י הגאולה שלו, אשר לא אותו בלבד גאל הקב"ה כי אם גם את כל מחבבי תורתינו הק' שומרי מצוה וגם את אשר בשם ישראל יכונה, הרי גאולה זו היא הכנה קרובה וצנור וכלי להמשיך גאולה הכללית של כל בני בכל מקום שהם, שיהי' שוב פעם כיבוש א"י ובאופן דונתתי שלום בארץ גו' ואולך אתכם קוממיות, ע"י ג' אופני העבודה דגורל רוח"ק ולרב תרבה גו'. והעיקר והיסוד – ע"י ההחלטה בתוקף ובמס"נ וכמאמר בעל השמחה שענין המס"נ הוא ההחלטה אזוי און ניט אנדערש, און אז אַ איד זאָגט (כאשר יהודי אומר) שהוא מחליט כן, אין נפק"מ איך הי' מצבו ומעמדו ברגע שלפנ"ז, וכפסק הרמב"ם שמיד כשאומר רוצה אני מתגלה רצונו האמתי מה שכל אחד מישראל רוצה לקיים את רצון הבורא ולעשות כל התלוי בו שיקויים רצון הבורא,

שבזה גם שיקויים רצון הבורא (שהוא עצם הטוב ומטבע הטוב להטיב)
להוציא את כאו"א מישראל מהגלות בכל מקום שהוא, ובאופן דואתם
תלוקטו לאחד אחד בני ישראל, שאופן זה מראה גודל החביבות וגודל
האהבה וגודל ההשגחה פרטית על כאו"א מישראל,
ויוליכנו קוממיות לארצנו בקרוב ממש בביאת משיח צדקנו.

ברגע שראיתי את המודעה ידעתי, אני לא הולך לזה. לא ממש חסר לי דברים בחיים שכל מודעה עם אמירות שלא שוות את הנייר שעליהם הם הודפסו תקנה אותי. "בואו לגלות את עצמכם כפי שמעולם לא הכרתם" בחייאת, אני מכיר את עצמי כבר 17 שנה וזה נראה לי קצת יותר מכל מדריך אלמוני שיפגוש אותי ויספר לי על עצמי דברים שגיליתי איפשהו בין גיל 4 ל 5

בסוף הלכתי. אמא שלי הייתה הראשונה שנדנדה לי שאני אלך, אחרי זה חברים אמרו לי שגם הם הולכים ולבסוף כשהסכמתי להסתכל במודעה שוב, גיליתי שם דברים ממש נחמדים אז אמרתי לעצמי שאני הולך, עצמי נכנע בלי הרבה קושי ובאמת הלכתי בסוף.

הקטע המוזר שבאמת גיליתי על עצמי הרבה דברים שלא ידעתי, בהתחלה עשו לנו כל מיני פעילויות, בערבים היה שיעורים ובלילות ישבנו והתוועדנו- אף אחד לא דיבר איתנו על עצמנו, לא אמר לנו מה אנחנו ומי אנחנו ועדיין כל הזמן גילינו עוד ועוד דברים על עצמנו.

מין מעבדה של מקרי קיצון במטרה לגלות מי אנחנו באמת

הנפש שלנו במפגשה עם עולמות ואנשים שונים חושפת עוד ועוד רבדים פנימיים שלא יכלו להתגלות בלי הטלטולים שהיא עוברת.

עצם הנפש לא משתנה הוא רק מגלה מעצמו עוד ועוד רבדים שאף פעם לא שמנו לב אליהם.

החוכמה הזו

ירידה צורך עליה

...הנשמות כמו שירדו למטה ומלובשות בגופים גשמיים, בדוגמת
הבאר שנמצא בעומק הארץ כו'. אמנם ירידה זו היא צורך עליה,
שעל-ידי עבודת הנשמה למטה דוקא היא מתעלית בבחינה
נעלית יותר מכמו שהיתה קודם ירידתה...

חידוש מרענן במיוחד שהביא אתו הבעש"ט הקדוש לעולם, הוא תודעת
"ירידה לצורך עליה" בעבודת ה' ובכלל (שכמובן נמצאו לו מקורות רבים בתנ"ך
ובדברי חז"ל). ההבנה כי כל ירידה היא לצורך עליה משנה חיים והיא אחד
מעמודי התווך של הדרך החסידית לעבוד את ה'. דרך המושג הזה אפשר גם
להבין את כל תכלית הבריאה, מסע הנשמה שלנו בעולם הזה וגם מה שעבר על
עם ישראל לאורך ההיסטוריה.

מקורו של הביטוי - בלקוטי תורה לאדמו"ר הזקן (בהר מא, א, על פי הגמרא
במכות ז, ב שמשמשת בביטוי להקשר הלכתי על כל מיני סוגי רצח), שם הוא
מדבר על הנשמה שלנו, שירדת מ"אגרא רמא" (גג גבוה) - המקום הכי גבוה,
תחת כסא הכבוד, שם היא שרויה רק באור ה' ונהנית מזיו השכינה - אל "בִּיָּרָא
עֲמִיקָתָא" (בור עמוק), הגוף הגשמי ששרוי בעולם הזה, **עולם לשון העלם**,
המסתיר את הקב"ה. הנשמה יורדת לעולם בעל כרחיה, בכפיה ("על כרחך אתה
חיי"), משום שמטבעה היא שואפת להיות כמה שיותר קשורה במקורה, בשכינה,
והירידה לגוף היא פרידה מהמקור הזה. התבוננות על ההכרח הזה עלולה להיות
מדכאת, מעציבה - מדוע בעצם באתי לעולם הזה?! מדוע נפרדתי מהמקום הכי
טוב שם למעלה?! על כך עונה החסידות: דווקא דרך הירידה למציאות החשוכה
והמצומצמת וההתמודדות עם קשיי החומר, הנשמה מזדככת ומשיגה הארה
עצמית, קשר לה' ממקום של נפרדות ראשונית, שהוא כמובן קשר נעלה יותר
מהקשר שהיה לה טרם הירידה: כאשר האחדות היא חידוש, דבר שזוכים לו
ביגיעה לאחר חיפוש, הרבה יותר שמחים וקשורים במה שמוצאים מאשר אם זה
היה לנו כל הזמן.

גם בהיסטוריה של עם ישראל אפשר לראות את העיקרון הזה, בעבר
הרחוק והקרוב: לדוגמא, בירידת יעקב ובניו למצרים, למרות שיעקב ידע
שהירידה היא "על פי הדבור", במצות ה', הוא היה "אנוס", כמו שאומרים בהגדה
של פסח. תכלית הירידה למצרים, מקום הניוול והטומאה, "ואחרי כן יצאו ברכוש
גדול", הוצאת הרכוש, הנצוצות הקדושים, ממצרים - יכולה להתקיים רק אם

הירידה היא "בעל כרחו" של האדם, מתוך הכרה בשבר. רק כך נוצרת ירידה אמתית, שמובילה להבנה כי בעצם "ירידה לצורך עליה".

בקבלה, ה"ירידה לצורך עליה" היא גם תכלית העבודה בעולם: כפי שלמדנו ב"מושג השבועי" לפרשת בהעלתך, ב"שבירת הכלים" נפלו לעומק הקליפות וההסתרים ניצוצות קדושים, אך כאשר אנו זוכים להעלות אותם ב"עבודת הבירורים" אנו מעלים אותם למקום גבוה הרבה יותר מהמקום הראשוני שהם היו בו. גם ברמה האישית, כל משבר או נפילה הם "ירידה לצורך עליה", וכפי שאמרו חז"ל "קלקלתנו היא תקנתנו". דוגמאות חשובות לכך בחז"ל הן שאפילו "זדונות נעשות לו [לעושה תשובה מאהבה] כזכויות" - דווקא בגלל החטא, דווקא ממקום הירידה, "במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד [שכן לא זכו לעלות מתוך ירידה]".